

Opinia

do ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (druk nr 470)

I. Cel i przedmiot ustawy

Zmiana ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353, z późn. zm.) przyjęta 20 lutego br. dotyczy zasiłku pogrzebowego. Dotychczasowe uregulowanie w ustawie określenie terminu zgłoszenia wniosku o przyznanie tego świadczenia, po którym prawo do niego wygasa, zostało uznane za zasadę, od której nowelizacja wprowadza wyjątek związany z sytuacjami szczególnymi. Tak więc prawo do zasiłku pogrzebowego wygasa w razie niezgłoszenia wniosku o przyznanie go w okresie 12 miesięcy od dnia śmierci osoby, po której zasiłek przysługuje. Jeżeli zgłoszenie wniosku w tym terminie nie było możliwe z powodu późniejszego znalezienia zwłok lub identyfikacji osoby zmarłej, termin na zgłoszenie wniosku o zasiłek pogrzebowy określono jako 12 miesięcy od daty sporządzenia aktu zgonu. Wykazanie okoliczności uzasadniających możliwość skorzystania z tego terminu następuje po przedstawieniu zaświadczenia Policji lub prokuratury albo odpisu zupełnego aktu zgonu.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Projekt ustawy stanowił przedłożenie poselskie. W trakcie pierwszego czytania w Sejmowej Komisji Polityki Społecznej i Rodziny zmieniono redakcję art. 81, rezygnując z brzmienia przedstawionego w projekcie i wprowadzając brzmienie przyjęte przez Sejm w ustawie. W debacie Sejmowej w drugim czytaniu ustawa nie wzbudzała kontrowersji, podzielono pogląd wnioskodawców, że przyjęcie tej zmiany stanowi wyjście naprzeciw oczekiwaniom społecznym.

III. Uwagi szczegółowe

Dążąc do zapewnienia maksymalnej jasności przepisu oraz zapewnienia adekwatności jego brzmienia w stosunku do ratio legis, należałoby w art. 81 ust. 3 ustawy nowelizowanej zrezygnować z wyrazu "fakt". Znalezienie zwłok lub zidentyfikowanie osoby zmarłej tj. *fakty, o których mowa w ust. 2* stanowi w istocie coś więcej niż fakt, w potocznym rozumieniu tego słowa. Istotą odesłania jest wskazanie nie tyle na samo znalezienie zwłok lub zidentyfikowanie osoby, lecz również datę ich znalezienia i w związku z tym możliwość wystawienia aktu zgonu oraz termin wystawienia tego aktu. Łączy się to w sposób niewątpliwy ze śmiercią, przez co wiąże się z prawem do zasiłku pogrzebowego mimo upływu terminu określonego w ust. 1. W teorii prawa cywilnego wyróżnia się fakty prawne jako ogół okoliczności określonych przez przepisy prawne, wywołujących skutki prawne, zaś rodzajem faktu prawnego jest zdarzenie prawne, którym jest m. in. śmierć. Nakładanie się znaczeń słowa *fakt* nie sprzyja jasności tego przepisu. Ponieważ jego celem jest wprowadzenie wyjątku od zasady zawartej w ust. 1 w art. 81, ze względu na treści mające być udokumentowane (w zaświadczeniu albo odpisie aktu stanu cywilnego) warto doprecyzować ust. 3.

Propozycja:

w art. 1, w ust. 3 otrzymuje brzmienie:

"3. Dokumentem potwierdzającym okoliczności, o których mowa w ust. 2, jest zaświadczenie Policji lub prokuratury albo odpis zupełny aktu zgonu."

Bożena Langner

Główny legislator